

věc je tím vyřízena, že zůstane vše při starém. Tento postup přednostův byl schválen představenstvem a dozorčí radou žalovaného společenstva a dovolatel byl nadále považován za člena společenstva a připustil, že se i sám považoval nadále za člena společenstva. Je-li tomu tak, nelze o tom pochybovati, že vyloučení dovolatele ze žalovaného společenstva bylo odvoláno, což se zákonu nijak nepříčí, poněvadž se to stalo za souhlasu dovolatelova. Dovolatel tudíž v pravdě vůbec nepřestal býti členem žalovaného společenstva a nebylo proto zapotřebí nového jeho přijetí na základě písemného prohlášení. Žalobní nárok, jenž se zakládá na usnesení představenstva a dozorčí rady žalovaného společenstva ze dne 30. listopadu 1927 o vyloučení dovolatele ze společenstva, postrádá proto právního podkladu a odvolací soud nepochybil po právní stránce, když jej zamítl.

Čís. 12009.

Právní poměr poštmistra ke státu jest posuzovati jen podle příslušných předpisů správních. Jde-li o nárok státu proti poštmistru o náhradu škody nelze použití ustanovení § 1042 a § 1317 obč. zák.

Podle správních předpisů (nař. min. obch. ze dne 21. června 1910, čís. 118 ř. zák.) ručí poštmistr státu za zavinění vlastní i za zavinění pomocných orgánů, jež sám přijal. Toto ručení poštmistrovo za přijaté jím orgány nemění se nijak za poštmistrovy dovolené.

Žalobní žádání, že nález o náhradě není po právu a že žalobce není náhradou povinen, odpovídá § 89, druhý odstavec, zák. čís. 15/1914.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, R I 373/32.)

Žalobci, poštmistru, byla výnosem ředitelství pošt a telegrafů předepsána náhrada škody, jež vzešla poštovní správě tím, že musela hraditi výlohy ve výši 10.745 Kč, jakož i náhrada škody, již by musela poškozeným stranám ještě hraditi. K odůvodnění této ručební povinnosti žalobcovy bylo ve výnosu uvedeno, že žalobce jako poštmistr poštovního úřadu v B. přijal Richarda K-a a jako poštovního posla ho zaměstnával, který pak jako venkovský listonoš zpronevěřil 13.082 Kč 30 h, dále, že žalobce jako přednosta úřadu nedal na to pozor, aby byla ve službě venkovských listonošů vedena příjmní kniha podle § 39 pošt. řádu ze dne 22. září 1916, čís. 317 ř. zák. na rok 1916. Výnosem ministerstva pošt a telegrafů byl odvolání žalobcovo zamítnuto. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na československém státu (poštovní správě), by bylo uznáno právem, že nález ředitelství pošt a telegrafů o povinném ručení není po právu a že žalobce není zavázán k náhradě zpronevěřených peněz. Procesní soud první stolice uznal právem, že náhradní nárok přiznaný nálezem ředitelství pošt a telegrafů není z polovice co do důvodu po právu, co do polovice však že po právu jest. Odvolání podal jen žalobce. Odvolací soud ponechal nedotčeným rozsudek prvního soudu, pokud uznal, že nárok přiznaný rozhodnutím ředitelství pošt a telegrafů žalovanému proti žalobci není důvodem polovicí po právu; napadený rozsudek však ve výroku, že řečený nárok

jest polovicí po právu, zrušil a vrátil věc v rozsahu zrušení prvému soudu, by, ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. V tomto směru uvedl v d ů v o d e c h: Podle nařízení ministerstva obchodu ze dne 21. června 1910, čís. 119 ř. zák. o obstarávání sluhovských výkonů osobami, přijatými poštmistry (§§ 55—66) zrušeného teprve vládním nařízením ze dne 15. března 1927, čís. 17 sb. z. a n., byli poštmistři zavázáni, by k obstarávání sluhovských úkonů, nutných u poštovního úřadu, pro které ani místa venkovských poštovních sluhů nejsou systemisována, ani nejsou přespolní listonoši zřízení, jakož i k zastupování přespolních listonošů, kteří nemohou službu konati, užívali způsobilých a hodnověrných osob, v potřebném počtu za svého řízení, ručení a za své odpovědnosti. Tyto osoby byly v soukromém služebním poměru k poštmistřům. Jakožto odměnu za zaměstnání těchto osob dostávali poštmistři sluhovské paušály, substituční paušály a doručovací poplatky. Tyto platy sloužily také jako náhrada za ručení poštmistřů a za příspěvky k zákonnému nemocenskému a úrazovému pojištění. Sluhovské paušály byly povolovány podle určitého schématu. Substituční paušály byly povolovány, by byl uhrazen náklad, který vznikne poštmistru opatřením náhradních sil za venkovské poštovní sluhy na systemisovaných místech. Podle těchto ustanovení byl zaměstnán žalobcem jako poštmistrem u poštovního úřadu v B. Richard K., syn poštovního posla Josefa K-a, který u tohoto poštovního úřadu byl až do 1. května 1925 trvale zaměstnán, v době od 16. října 1921 do 30. září 1925. Richard K. byl proto vzhledem k tomuto používání v soukromém služebním poměru k žalobci. Žalobce ručil za škodu, kterou způsobil Richard K. následkem nebo z důvodu tohoto používání. Tento právní poměr žalobce k Richardu K-ovi nedoznal podle názoru odvolacího soudu o sobě změny zákonem ze dne 11. července 1919, čís. 390 sb. z. a n. a nařízením ministerstva pošt a telegrafů ze dne 31. července 1919, čís. 34 věstníku tohoto ministerstva. Vždyť tento zákon nařizuje jen převzetí venkovských poštovních sluhů, zaměstnaných u třídních poštovních úřadů do stavu výpomocných sluhů poštovních a telegrafních úřadů a do stavu sluhů. Toto nařízení ustanovuje k provedení § 1 onoho zákona, že jako náhrada za výpomocné sluhy, sluhy poštovního úřadu a poštovní podúředníky zaměstnané u třídních poštovních úřadů bude nyní používáno provisorních (dočasně přijatých) výpomocných sluhů. Používání Richarda K-a jako náhradní síly za pensionovaného Josefa K-a v době od 1. května do 30. září 1925 odporovalo ovšem onomu nařízení. Tato okolnost nemohla však změnit právní postavení Richarda K-a po dobu od 1. května do 30. září 1925. Používání jeho jako náhradní síly za poštovního zaměstnance Josefa K-a nečinilo ho o sobě provisorním (dočasným) pomocným dozorcem, nerušilo jeho soukromý služební poměr k žalovanému a nezměnilo jeho nároky na odměnu. Totéž platí i o skutečnosti, že poštovní a telegrafní ředitelství v Praze výnosem ze dne 16. září 1925, čís. 197.427-IV-1925 zmocnilo poštovní úřad v B., by od 1. května 1925 za službu, která musí býti vykonána náhradně za pensionovaného poštovního zaměstnance Josefa K-a, vyplácel mzdu za práce přes čas 96 Kč týdně. Tím a také nařízením obsaženým v témže výnosu, by za tohoto poštovního zaměstnance byla přijata jako poštovní

posel důvěryhodná osoba, ovládající státní jazyk, projevila poštovní správa dosti jasně, že souhlasí s používáním osoby, kterou má žalobce najmouti jako výměrkovou sílu sluhovskou, jako náhradu za pensionovaného poštovního zřízence. Uvedené nařízení ministerstva pošt a telegrafů ustanovilo ku provedení § 4 cit. zákona výslovně, že ustanovení nařízení bývalého ministerstva obchodu ze dne 21. června 1910, čís. 119 ř. zák., pokud se vztahují na výměrkové sluhovské síly, nepozbývají platnosti. Rozsudek prvního soudu správně zjišťuje, že si Richard K. přisvojil, pokud byl zaměstnán jako výměrková sluhovská síla, částky na hotovosti, které mu byly svěřeny v tomto zaměstnání a že šlo o přisvojení si jednak částek, které byly u něho podány stranami při jeho služebních pochůzkách (§ 39 nař. ministerstva obchodu ze dne 22. září 1916, čís. 316 ř. zák.), jednak o peníze, které mu byly předány u poštovního úřadu v B. k doručení stranám. Podle § 1317 obč. zák., čl. 421 obch. zák. a § 213 a násl. nař. ministerstva obchodu ze dne 22. září 1916, čís. 317 ř. zák. poskytla poštovní správa stranám, poškozeným zpronevěrami spáchanými Richardem K-em a uvedeným v rozhodnutí ředitelství pošt a telegrafů náhradu škody v částkách tam uvedených. Její nárok proti žalobci na náhradu lze posouditi jen podle § 1042 obč. zák. Proto jest pro posouzení oprávněnosti tohoto nároku směrodatné především řešení předběžné otázky, zda žalobce má povinnost k náhradě škody uvedeným osobám, poškozeným zpronevěrami Richarda K-a. Tuto otázku posuzuje první soud neprávem s hlediska § 1313 a) obč. zák. Vždyť ručení podle tohoto zákonného místa předpokládá povinnost ku plnění. Žalobce nebyl k poškozeným stranám v žádném smluvním poměru, následkem kterého by byl zavázán jim něco plniti. Nesprávným jest i úsudek prvního soudu, že žalobce ručí žalované poštovní správě podle § 1313 a) obč. zák. Vždyť zaměstnával Richarda K-a se souhlasem poštovní správy a nikterak ne ke splnění nějaké smluvní povinnosti proti poštovní správě. Povinnost žalobce k náhradě škody osobám odškodněným žalovanou stranou nelze beze všeho opírat ani o ustanovení § 55 nař. ministerstva obchodu ze dne 21. června 1910, čís. 119 ř. zák. Jím nebylo stanoveno ručení za výsledek, nýbrž jen ručení podle zásad všeobecného zákonníka občanského o povinnosti k náhradě škody. Jest proto odůvodněna povinnost žalobce k náhradě škody jen, lze-li mu přičítati zavinění (§§ 1297, 1299 obč. zák.), v souzeném případě obzvláště zavinění při výběru osoby (§ 1315). Skutkové okolnosti směrodatné pro posouzení otázky viny nebyly v řízení před první stolicí dostatečně probrány (§ 496 odst. 1 čís. 3 c. ř. s.). Skutečnost, že Richard K. byl uznán vinným zločinem zpronevěry v úřadě, nemůže ospravedlniti úsudek, že žalobce použil osoby nezdatné k obstarávání svých záležitostí, poněvadž se Richard K. dopustil zpronevěr teprve v letech 1924 a 1925, tedy když skoro po 3 roky bezvadně vykonával službu. Jde v první řadě o to, zda žalobce měl dostatečnou příčinu, by pokládal Richarda K-a za osobu důvěryhodnou. Pokud se týče vedení t. zv. knihy přejímací, bude nutno vyšetřiti, zda a kterými nařízeními byla zavedena a zda řádné vedení této knihy bylo vůbec způsobilé zabrániti trestným jednáním. Posléze jest zjistiti, ve kterých dnech přijímal Richard K. částky, které převzal od stran k podání nebo od poštovního úřadu k doručování a které si při-

vlastnil a jejichž náhrada byla mu uložena rozhodnutím ředitelství pošt a telegrafů a zda v době zpronevěr byl žalobce vůbec s to, by vykonal dozor nad Richardem K-em. V tomto směru poukazuje se obzvláště na zjištění, že žalobce byl v době od 14. srpna do 10. září 1925 na dovolené. Poněvadž nárok strany žalované lze opřítí jen o § 1042 obč. zák., může obsahovati jen skutečně poskytnuté náhrady, nikterak i případné budoucí náhrady.

N e j v y š š í s o u d vyhověl rekursu žalovaného, zrušil usnesení rekursního soudu a uložil tomuto soudu, by znovu rozhodl bez ohledu na důvod, pro který zrušil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Odvolačí soud má neprávem za to, že sporný právní poměr žalobcův k žalovanému státu jest posuzovati podle § 1317 obč. zák., že nárok státu proti žalobci na náhradu lze posuzovati jen podle § 1042 obč. zák. a že § 55 nařízení ministerstva obchodu čís. 119 z r. 1910 bylo stanoveno jen ručení podle zásad všeobecného občanského zákoníka a, ježto prý není podmínek § 1313 a) obč. zák., je žalobce povinen státu náhradou jen, lze-li mu přičísti zavinění, zejména při výběru osoby podle § 1315 obč. zák. Věc bylo posouditi nikoliv podle uvedených předpisů občanského zákona, nýbrž podle příslušných předpisů správních. Služební poměry poštovních úřadů byly upraveny nařízením ministerstva obchodu ze dne 21. června 1910, čís. 118 ř. zák., jímž byla vydána normální ustanovení o služebních a platebních poměrech poštovních úřadů. Podle § 1 těchto ustanovení jsou poštovní úředníci samostatnými a zodpovědnými přednosty úřadu. Podle § 20 jsou zodpovědní a ručí za přesné dodržení služebních předpisů. Jsou povinni k osobnímu výkonu úřední služby, k řízení a dozoru nad službou, pokud je obstarávána pomocnými orgány podle služebních předpisů. Jim náleží v první řadě osobní vedení pokladních věcí. Podle § 42 ručí za všecku škodu státu způsobenou v jejich úřadě jejich zaviněním nebo zaviněním od nich přijatých pomocných orgánů, zejména přestoupením a zanedbáním služebních předpisů a instrukcí. Toto ručení se vztahuje zejména na správné vybírání, sčítování, úschovu a odvádění erárních peněz, na spolehlivé uschování, přísné odbírání a správné vyřízení zásilek a na všechny nepoctivým nebo službě se přičícím postupem způsobené ztráty a škody na zásilkách. Jen v důsledku těchto předpisů ustanovil pak § 55 normálních ustanovení o obstarávání sluhovských úkonů u poštovních úřadů a o služebních poměrech orgánů k tomu používaných, jež byly stanoveny nařízením ministerstva obchodu ze dne 21. června 1910, čís. 119 ř. zák., že se obstarávání úkonů orgány přijatými poštovním děje za jeho vedení a ručení. Podle posléz zmíněných normálních ustanovení ustanovuje poštovní správa sluhu venkovské pošty (Landpostdiener § 4) a přespolní listonoše (§ 39). Od těchto orgánů rozeznávají normální předpisy osoby, které poštovní úředníci sami k obstarávání služby přijímají (§ 55 a násl.). Pro tyto osoby ustanovuje § 55, že poštovní úředník jest povinen k obstarávání oněch sluhovských úkonů při dotyčném poštovním úřadě, pro něž nejsou systemisována ani místa sluhů venkovské pošty, ani místa

venkovských listonošů, jakož i k zastupování sluhů venkovské pošty, jimž se naskytla překážka ve výkonu venkovské služby, užití vhodných důvěryhodných osob pod jeho vedením, ručením a zodpovědností. Tyto osoby jsou v soukromém služebním poměru k němu jako k zaměstnavateli (§ 55 odst. 2) a jako úplatu za použití takových sil dostával poštovní paušál sluhovský, substituční a doručovací poplatky. Tyto jeho důchody slouží jako náhrada za ručení, které poštovník nese, a jako náhrada za příspěvky zákonného pojištění pro případ nemoci a úrazu. § 55 normálních ustanovení pro sluhy jest jen rubem § 42 normálních ustanovení pro službu poštovní. Tento předpis stanoví docela jasně ručení poštovníků za zavinění vlastní i za zavinění pomocných orgánů, které poštovník sám přijal. Odvolací soud má tedy neprávem za to, že jde o ručení pošty podle § 1317 obč. zák. a čl. 421 obch. zák., po případě nařízení ministerstva obchodu čís. 317/1916. Tyto předpisy stanoví ručení pošty (státu) stranám, jež pošty užívají, ale nikoliv předpisy o ručení poštovních zřízců státu. Rovněž mylně má odvolací soud za to, že nárok státu proti žalobci lze posuzovat jen podle § 1042 obč. zák. Při ručení poštovníků podle § 42 normálních ustanovení pro ně platných nejde o náklad za poštovníka vynaložený, když stát jako majitel poštovního podniku vyplatí náhradu za zpronevěřené nebo ztracené zásilky. Stát plní tu jenom závazek vlastní z důvodu vlastního ručení, ježto straně ručí za zásilku i bez ohledu na zavinění poštovní. Stejně mylně má odvolací soud za to, že poštovník ručí státu jen za zavinění vlastní. Citovaným § 42 (nař. 118/10) je jasně stanoveno jeho ručení i za zavinění orgánů od něho přijatých. Tento § 42 neodvolává se tu na občanský zákoník a na §§ 1313 a) a 1315 obč. zák. Jde tu o zvláštní ručení poštovní upravené služebními předpisy. Pro spor jest tedy rozhodné jenom, zda zřízenec Richard K. byl silou přijatou žalujícím poštovníkem a zda způsobil státu škodu svým zaviněním. Zavinění zřízcovo jest prokázáno trestním rozsudkem, jímž jest soud v otázce viny podle § 268 c. ř. s. vázán. Nezáleží tedy na tom, zda a kterými nařízeními byla zavedena přejímací kniha, zda řádné její vedení bylo způsobilé zabrániti trestným jednáním, a není potřebí doplnění zjištění v těchto směrech, jak je nařídil odvolací soud. Pro nedostatek takových zjištění není řízení vadné. Rovněž neprávem pokládá odvolací soud řízení za vadné, protože nebylo zjištěno, ve kterých dnech Richard K. přijímal zpronevěřené jím částky peněz a zda žalobce byl s to, by vykonal dozor nad ním, zejména, když byl na dovolené. Podle § 43 normálních ustanovení pro službu poštovní nemění se nijak ručení poštovní za přijaté jím orgány v případě správy pošty podle § 31 čís. 1—4, tedy zejména ani za dovolené poštovní podle § 31 čís. 3. Podle § 29 oněch normálních ustanovení nastává správa (administrace) poštovního úřadu také, když poštovník z důvodu dovolené nemůže vykonávat své služební povinnosti. Z těchto ustanovení jest patrné, že zákon vychází s hlediska, že se ručení poštovní zakládá na tom, že on zřízenec přijal. Ve sporu nejde o to, pokud správce pošty ručí poštovníkovi za zavinění při dozoru na přijaté orgány, a netřeba se s tím zabývat. Poněvadž doplnění zjištění, jež odvolací soud postrádá, není potřeba, není třeba zrušiti rozsudek prvního soudu. Pokud rekurent vytýká zmatečnost

rozsudku odvolacího, protože odvolací soud má za to, že jde o určovací žalobu podle § 1 zákona č. 217 z r. 1925, že prosba žalobní měla znít na to, zda a pokud náhradní nález pozbývá účinnosti, a že tomuto předpisu nevyhověla, nemá pravdu. Znění rozsudku není proto tak nedosta-
tečné, aby je nebylo lze přezkoumati. Ani rozsudek není zmatečný proto, že přezkoušení nálezu správního úřadu se nedálo podle předpisů, o něž se opírá nález, nýbrž podle předpisů práva soukromého. Podle § 89, druhý odstavec, zákona č. 15/1914 může úředník odsouzený správním nálezem k náhradě škody na základě služebního poměru ve třiceti dnech od pravomoci nálezu nárok státu určovací žalobou proti státu popříti. O této žalobě platí předpisy článku XXXVIII uvoz. zák. k c. ř. s. Pokud se žalobě vyhoví, pozbývá nález účinnosti. Žalobní žádání, že nález o náhradě není po právu a žalobce není povinen náhradou, odpovídá tomuto předpisu zákona. Není třeba, by v žalobním žádání bylo obsa-
ženo, že nález pozbývá účinnosti. Ostatně i to žalobní žádání obsahuje. Zmatečnosti nezakládá, používá-li odvolací soud nesprávného právního předpisu. To lze napadati jen dovolacím důvodem č. 4 § 503 c. ř. s. Uvádí-li odvolací rozsudek, že rozsudek první stolice nebyl napaden, pokud uznal, že nárok není polovicí po právu, je to správné. Žalovaný nenapadl rozsudek prvního soudu a žalobce jej napadl podle vývodů odvolacích jen, pokud nebylo žalobě vyhověno. Proto odvolací soud zrušil rozsudek prvního soudu jen potud, pokud jím žalovaný stát byl odsouzen.

Čís. 12010.

Potvrzení berního úřadu o pravoplatnosti, o vykonatelnosti a o doručení platebního rozkazu spadá do příslušnosti berního úřadu.

Potvrzení berního úřadu o pravoplatnosti a vykonatelnosti platebního rozkazu o poplatku jest veřejnou listinou, jež jest pro soud plným důkazem podle § 292 c. ř. s.

Poplatky lze dobývati i na základě výkazu nedoplatků, pokud jsou vykonatelné. Je-li vykonatelnost potvrzena příslušným úřadem, jest i výkaz nedoplatků exekučním titulem (§ 1 č. 13 ex. ř.), třebas by z jeho obsahu neplynulo, zda jsou splněny podmínky vykonatelnosti předepsané zvláštními zákony.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, R I 544/32.)

Soud první stolice povolil k vydobytí poplatků z převodu vlastnického práva na základě výkazu nedoplatků berního úřadu exekuci vnučeným zřízením zástavního práva na nemovitosti. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Stěžovatel napadá usnesení prvního soudu z důvodu, že výkaz nedoplatků berního úřadu, ježto jde o poplatky z převodu práva vlastnického, nebyl způsobilým exekučním titulem podle § 1 č. 13 ex. ř., ježto k exekuční žádosti nebyl připojen výkaz o doručení platebního rozkazu k vlastním rukám povinné strany, a že proto první soud neměl exekuci povolit. Rekurs jest odůvodněn. Pravda jest, že soud má exekuční tituly vydané finančními úřady pře-